

Zeitschrift: Annalas da la Societad Retorumantscha
Herausgeber: Societad Retorumantscha
Band: 103 (1990)

Artikel: Odissea da Homer : tradüt da Duri Gaudenz tenor J.H. Voss
Autor: Gaudenz, Duri / Voss, J.H.
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-235509>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften auf E-Periodica. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen sowie auf Social Media-Kanälen oder Webseiten ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. [Mehr erfahren](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. La reproduction d'images dans des publications imprimées ou en ligne ainsi que sur des canaux de médias sociaux ou des sites web n'est autorisée qu'avec l'accord préalable des détenteurs des droits. [En savoir plus](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. Publishing images in print and online publications, as well as on social media channels or websites, is only permitted with the prior consent of the rights holders. [Find out more](#)

Download PDF: 15.04.2026

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

Odissea da Homer

tradüt da Duri Gaudenz tenor J. H. Voss

Penultim chant – chant 23

Annotaziun

In occasiun da la scuntrada a Scuol, avuost 1988, professur Iso Camartin ha salvà las sairas tschich referats brigliants sur dal tema: Grandas amurs. La prüma saira ha'l tut suot la marella l'amur tanter Odisseus e Penelopeia, as concentrond el al chant 23 da l'Odissea ingio chi vain quintà dal revair dals duos conjugals davo vainch ons da separaziun. Sar prof. Camartin, quella saira, ha tradüt plüs exameters in sursilvan, bricha blers. Quai es stat per mai la sbrinzla ch'eu, alch mais plü tard, n'ha tut per mans la traducziun da l'inter chant, am tgnond strictamaing a las ledschas da l'exameter.

DG

Mo la mammetta muntet be dalets sülla frais-cha terrazza.
A sa patruna per dir cha seis marid saj'a chasa:
Sco chi festin'üna giuvna, cun aisla schnuoglia e chommas;
Ella get via pro'l cheu; clos e bain durmiva la duonna:
    Penelopeia, sdaisda't, ma chara figlia e guarda
Svessa cun agens ögls, cha quel cha tü bramast, Odisseus,
Es tuornà, Odisseus! finalmaing è'l darcheu quia!
Ed ha mazzà a tuot ils tuschanders chi qua i'l palazi
Faivan frunt, sguazzaivan la roba, al figl beffagiaivan!
    Lura till'ha respus la prudainta Penelopeia:
Chara mamma, ils dieus ston t'avair tschorbantada. Els soulan
güst als umans ils plü scorts transmüdar in da quels il plü saimpels
E palantar als saimpels suvent otischma sabgentscha!
Quels teis saninlet han miss dal sgüra our d'chalchen!
Che fast tü schnöss da mai chi sun già sten abattüda
Ed am quintast sfüflas e'm sdaisdast dal sön be per nöglia,
Chi cuvernaiva meis schagls cun prüvadentscha benigna?

Mâ uschè clos e bain nu durmit eu daspö sa partenza.
Troia per verer, la malvantüraivla, chi'm fa gnir las vungias!
Mo uossa tuorna aval ed aintra cagiò in la dmura!
Scha ün'otra duonna da tuot quella rotscha chi'm serva,
Am vess tutt'our dal sön, quintond da quistas tarablas,
Quella avess vis bella, malvissa cumischiunera,
Eu tilla vess spedida. A tai es l'età chi at salva!

Lura det per risposta la veglia chürunz'Euricleia:
Figlia char', eu nu fetsch ingün schnöss; perche propcha, Odisseus
Es tuornà, es uossa a chà, precis sco ch'eu't dschaiva!
Quel fulaster, dal qual tuots in sala faivan lur vajel.
E Telemah savaiva già lönch ch'el tuornà füss a chasa;
Mo cun bun'intenziun taschantet el dal bap il misteri,
Fin ch'el avess chastià la schnöbla superbogia dals homens.

Tals seis plets. Be dalets siglit our da let la princessa
E branclond a la veglia giaivan sura seis ögls da las larmas.
Ell'as mettet cridond a dir cun verv'eloquainta:

Buna mammetta, di'm la vardà, la netta e s-chetta!
E'l vairamaing tuornà a chasa sco cha tü quintast,
Oh, co è'l gnü a bröch cun quels homens sainza varguogna,
El sulet cun tants chi faivan pro nus traschilegers?

I till'ha respus la veglia chürunz' Euricleia:
Svess nun haja vis e neir uschigliö dudi nügliä;
Be'l dschemar dals morts n'haj'udi. In nossa dmura davovart
Staivna be temmas, tremblond, a fier las portas serradas,
Fin cha teis figl Telemah finalmaing our da seis gioden
Cloma; ad el sco mess seis bap tramettaiva
Per am clomar. Ed uossa chattet ad Odisseus, l'eroe,
Circundà da morts, in mantuns prunats chi cuernaivan
Il palantschin da bellezza. O vessast vis si'algrezcha!
Sco ün liun staiva'l là, tschaffignà da sang e da puolvra!
Uossa sun tuots a s-chandler dadaint la cuort pro la porta;
E cun fö invüdà e cun zuorpel nettaja'l la sala
Ed am trametta pro tai ch'eu't cloma, schi segua'm tantüna!
Per cha'ls cours chi s'han gnüts adachar dūrant tuot la zavranza
Implat cun nouva delizcha davo tantas greivas sbattüdas.
Uoss'es finalmaing dvantà quai chi d'eira vos grond desideri:
Viv è'l tuornà a chà pro'l föcler in sa patria e chatta
Tai e'l figl i'l palazi; tuot quels chi offais til avaivan,
A tuots pretendents ha schmers dal rai la vendetta.

Lura till'ha respus la prudainta Penelopeia:
Chara mamma, be nügli'at gloriar, massa svelts triumfeschst!
Ah! Tü sast quant bramà cha meis hom da tuot qui'a chasa
Füss, pustüt da mai, ilura dal figl, da nos unic!
Sco cha tü quintast però, chi saja dvantà, quai nu tuorna!
Ün dals celests sto avair mazzacrà ils superbis tuschanders,
Provochè dals malfats e da lur noschdà ümilianta!
Els nun uondraivan ingün da tuots abitants da la terra,
Ne a nöbel ne pover, chi d'els cumpaschiun agrajaiva:
Quai è'l chasti da Dieu! Mo quai chi riguarda Odisseus,
Quel dalöntschi d'Achaja ha pers retuorn e sa vita!

I tilla ha respus la veglia chürunz' Euricleia:
Che discuors, meis uffant, at schmütschan qua da ta bocca!
Teis marid es cagiò al föcler già tschantà, quel nu tuorna
Plü inavo a chà? Teis cour es dal bun malcrettaivel!
Bain, schi at tir adimaint ün'insaina; sast quella natta
Cha ün ver cun seis daint üna jà til s-charpet illa chomma?
Cun til lavar ils peis l'haja vissa e't laiva dir svessa;
Mo el m'ha tschüf cul man a la svelts'e'm strendschaiva la gula
E m'ha impedida sabgiaintamaing da discuorrer.
Vè tantüna cun mai, eu stün buna cun vit'e persuna,
Sch'eu nun ha dit la vardà, lura moura la mort plü crudela.

Lura till'ha respus la prudainta Penelopeia:
Chara duonnand', il cussagl dals dieus da vita eterna
Vanamaing tscherchst tü d'eruir, per sabgia cha sajast.
Mo nus vulain listess ir giò pro meis figl, per ch'eu vezza
Tuot quels tuschanders morts e quel chi'd ha fat la mazzacra.

Dschet e schmuntet las s-chalas. Il cour battaiv'illas taimpras
Dubitond, possa far da dalöntschi a meis hom alch dumondas
O svolar in sa bratscha, bütschar il mans e la fatscha?
Uossa mett'la seis pè sül glim da marmel glischüras
S'metta a sezzer sper la paraid, pro'l fö, visavia
Ad Odisseus chi staiva sezzà al pè d'ün'ota culuonna.
El vaiv'ils ögls sbassats, spettond cun brama arsainta,
Che ch'ella dschess, sa nöbla muglier chi vis til avaiva.
Lönch ha'la be taschü; seis cour eira plain schmüravaglia.
Uossa crajaiv'la fingià da cugnuoscher precis sia fatscha,
Uoss'cugnuoschav'la darcheu ad el uschè sguet in sa sdratscha.
Mo Telemah s'ha fat viv, ha dat tröv indegnà a sa mamma:

Mamma, tü noscha cha'd est, tü orma da sort insensibla!
Che at zavrast tü talmaing da bap, perche nun at mettast
Sper el a sezzer, nu fast tas dumondas e neir tas retscherchas?
Gnanc'üna duonna suletta nu stess in tala distanza
In chaprizi e sen, davo ch'in tanta travaglia
Indüret e tuornet davo vainch ons dad absenza!
Mo tü hast in teis pet ün cour plü dür co la crappa!

I til ha respus prudainta Penelopeia:

Meis char figl, meis spiert es tuot illatschà in surpraisa,
Nu rabagl oura pled, sun mütta, inabl'a dumondas,
Ne a'l guardar gualiv in fatscha! Sch'el es propch'el svessa,
Meis Odisseus, chi'd es uoss'a chasa, schi gnaran a'ns cugnuoscher
Sgür'amo megl der; nus vain tuots duos dascusas insainas,
Ourdvarst nus nun es orma vivainta chi las cugnuoscha.

Quist, seis discuors. Sün quai surriet l'indürader Odisseus.
S'volva vers seis figl e disch cun verv'eloquainta:

O Telemah, lascha pür cha la mamma, fin ch'ell'ha vögli
Qua in chasa am tainta; bainbod dvantarà'la plü chara.
Siond eu trid sco'l puchà e vesti be cun sdratscha malnetta,
Mo nus stain ponderar qual cussagl il megl der chi saja.
Güsta perquai am spredschi'la e craja ch'ün oter eu saja.
Schi capita ch'inchün amazza ün hom, eir be singul,
Chi magari, siond pover e miser, ha pacs chi'l svindichan,
Schi quel s'fa davent, parantell'e patria banduna:
Nus però vain battü la pozza dal pövel, ils nöbels
Figls dal regn dad Itaca. Pür cuschidrescha quai svessa.

Lura pigliet il pled Telemah, seis figl radschunaivel:
Meis char bap, qua stoust tü svessa dispuoner; intanter
Tuot la glied est cuntschaint per tia gronda sabgentscha,
Gnanca ün sulet nu ris-cha cun tai da cumpetter!
Mo da't seguir eschna pronts, eu sper cha curaschi e vögli
Tü nu manchaintast d'ingün, fintant chi tendschan las forzas.

Uossa til ha respus l'indschegnaivel e furber Odisseus:
Eu dscharà ouramai, che cha'l megl der am para dad esser.
It il prüm aint il bogn e's vesti cun büschmainta da festa;
Lura dessan las duonnas s'trar aint lur büschmainta custavla;
Il divin chantadur fetscha resunar da sa arpa
Melodias cuntschaintas chi sduvlan il chant e la trais-cha:
D'sort cha'ls vaschins e tuot quels chi traversan coura la giassa,
Dian, schi dodan: I sto chi festagian las nozzas finalmaing;

Per chi nu vegn'ad uragli'ad ingün la mort dals tuschanders,
Cha la danöv nu's deras'ant cha nus nu raggiundschan sgürezza
Sün nos bain dal pajais. Là cuschidraina insembel,
Qual cussagl nüzzaivel cha Zeus da l'Olimp ans inspierta.

Quist es stat seis discuors. I taidlan attents, obedeschan.
I van aint il bogn, tiran aint büschmainta da festa.
Eir las duonnas tuornan püschladas! L'arpa bain fatta
Pigli'il divin chantadur, stimulesch'e fa sguozchas culs ritems
Tuot ad allegras chanzuns, ad ün bal plain fö e s-chalmana:
D'sort cha'l ampel palazi trembla dals tacts da la trais-cha,
Dals blers homens cuntaints, da las damas cun tschintas sgiagliadas.
Quels chi passaivan, s'fermaivan, tadlaivan e dschaivan:

Propcha, ün pretendent fa hoz nozzas culla räina!
Quella vess bain pudü mantegner quist nöbel palazi,
Fin cha seis dret marid tuorness a chasa da l'ester?

Nun saviond che chi füss capità, tschantschaivna uschea.
Ad Odisseus, nöbel da spiert, faiv'il bogn i'l palazi
Eurimoné, la maschnera, e til uondschaiva cun öli
E til plajet ilura in büschmaint grondius e mantella.
Mera, seis cheu circundet Athene cun grazcha divina,
Til fet crescher da stausch e gnir ferm; e sternit da sa verscha
Spessas e lungas marüschlas, sco fluors in purpra da gilgias.
Sco ch'ün artist surtira l'argient cun uorna fich fina
D'or, ün artist, al qual Ephaist e Pallas Athene
Han i'l art instrui, el s-chaffescha ourvras stupendas:
Güst uschè la deessa plajet seis corp in sa grazcha.
Uossa sorta'l dal bogn, d'ün immortal l'apparentscha;
Vain e's metta a sezzer sün sa sopcha abandonada
Visavia al sez da sa nöbla consort'e cumainza:

Strana, sgüra ch'ingüna duonna sün tuotta la terra
Nun ha ün cour sco tü, tant insensibel ed airi!
Sgüra ch'ingüna muglier nu's dostess in simil chaprizi
Dal marid chi tuorna a chà davo infinita cumbatta,
Vainch ons lungunats ha dürà nossa düra zavranza!
Mo parderscha meis let, mammetta, ch'eu am cuzainta
Sul sulet; quella là ha ün cour da fier, schi pelvaira!

Lura til ha respus prudainta Penelopeia:
Strani! bricha superbgia, neir schnöss nu'm retegn'in quist'ura,
Mo neir bricha surpraisa; eu vez amo tia fatscha
Quel di ch'eschat partits culla barch'in lingiadas da rembels.

Pür inavant! Parderscha seis let, festin', Euricleia,
Our dadour il bel gioden, zambrià ch'el vaiva gnü svesa.
Piglia our'il bel let e rasa lasura cuvertas
D'lana e pels e mantellas chi's possa posar bain lasura.

Quists sun stats seis plets per metter a l'hom in la prova.
Grit s'ha vout Odisseus vers sia nöbla consorta:

Propcha, o duonna, quist pled ha ferì mi'orma cun döli!
Chi ha spostà meis let? Gnanc'ün hom cun grond'esperienza
Nu füss bun da'l spostar; be ün da la sfera celesta
Cun pled tuotpussant til spostess sainza mindra fadia.
Mo dals mortals ingün, neir l'atlet chi flocca da forza
Nu'l rabagliess dal flach: Ün misteri magnific ed unic
Eira cun nos let; zambrià til n'ha sves, ingün oter!
Aint il bröl creschiva bellezzas ün bös-ch dad olivas,
Cun üna splümgia d'ün cresch, il metagl sco üna culuonna.
Bel intuorn ed intuorn cun buna crappa tagliada
N'ha fabrichà la chombra, in fuorma da vout il tschêl sura.
N'ha serrà la porta cun alas fich bain inchastradas.
N'ha scurzni la romma dal bös-ch chi büttaiva sumbriva,
N'ha scorzà il truonch pro la risch, cun art e cun glima
Til n'ha fat gnir glisch, seguond la la masüra d'la corda,
Til n'ha intaglià sco pè da nos let, cul terrader
Foura e franca las assas, eu fetsch la lavur cun savüda,
Las literas ornaiva or, argient ed ivori;
Lura tessa aint tschintunas cotschnas d'chürom fin.
Quist'es la nouda d'chà. Mo eu nu sun dal tuot sgüra,
Duonna, cha tuot saj'amo sco alura; forse spostet ün
Bun mansteran nos let, davo l'avair tut ourdaglioter.

Quist seis discuors. La duonna gnit sblach'e tremblaiva
Sco chi trembla la föglia, cugnuoschond las insainas d'Odisseus:
Scuffuondond cuorr'la via cun bratscha ot'ed averta,
Croud'a seis hom al pet e bütscha sa fatsch'e singluotta:

Nun am tour permal, Odisseus, ün bun, amuraivel
Est adüna stat! Ils dieus ans dettan misiergia;
Massa gronda füss statta per nus l'intera vantüra,
Abinanza da giuvens, da vegls bels dis in quaidezza!
Mo nu gnir grit, nu tour tü permal, ch'eu uossa nu t'haja
Cugnuoschü da pais, ch'eu nu't det il bivgnaint be dalunga.
Mera, meis cour cuntuorblà eir'adün'in pisser cha i vegna
Ün dals immortals e cha el cun plets da lusingia

Possa m'ingianar; il muond es plain da calfacters!
Mâ plü cha Paris, quel ester, la bella princessa dad Argos,
Elena, füss stat bun da surmanar cun astuzchas,
Sch'ell'avess pensà cha'ls figls guerrescs dad Achaja,
Tilla pretendessan cun fö e cun spada dad Ilion.
Mo l'inchant da la dieua ha fat, ch'ella s'ha illatschada,
Ch'ella nun ha previs in seis cour, quant daspera chi saja
Il güdizi greivischem chi gnit culla malvantüra!
Mo uoss'cha tü, meis amant, ils segns cun tant'exaktezza
Nomnast da nossa chombra; ingün nu det laint ün'ögliada;
Mo be tü ed eu e la camariera suletta,
Clers signals cha meis bap det cun mai, mettond nus sü chasa.
Uossa vendschast meis cour, e tuot ils dubis svaneschan.

Quist füt seis discuors. Ad el il cour giaiva sura:
Scuffuondond, tgnond clos in sa bratscha sa duonna fidela.
Tant dalet han homens chi noudan e vezzan la riva
Chi'd han pers lur barcha tras l'incalculabel Poseidon,
Sfrattamad'aint il mar da l'orcan e dad uondas sco chasas;
Pacs sun quels chi schmütschittan l'abiss cun sa füergia e gritta
E nodettan a terra, tuot schaffignats da belma e ritscha,
Uossa s-champats da la mort, van'a riva grats ed allegers.
Tant dalet faiv'ad ella l'aspet da seis hom be sper ella;
Clos tгнаiv'l'intuorn culöz cun sa bratscha alba sco'l marmel.
Forsa chi vessan cridà, fin chatschà chi vess l'alba rösaïnta:
Pallas Athene però ha gnü ün'otra idea.
Ell'ha tgnü inavo la not da sa cuorsa, la Eos,
Sün seis trun spettaiva immez l'Ozean süllas uondas
E nu giundschaiva amo ils chavals chi galoppan sveltezzas,
Lamos e Phaeton, a portar la glüm qua sün terra.
Mo vers sa duonna uschè as drizzet il sabi Odisseus:

Chara muglier, amo nu vaina ragiunt böt e mera
Da las terriblas cumbattas; i spetta lavur schmasürada,
Blera e plaina da privels, e tuot n'ha eu dad evader!
Güst uschè annunzchet la gronda orma d' Teiresias,
Cur ch'eu schmuntet giò l'avdanza, in la sula dmura dal Aides,
Per eruir meis retuorn e'l retuorn da tuot meis parsnavels.
Mo, chara duonna, giain uossa in let, afin ch'in dutschezza
Cun sa pasch e seis pos la sön ans rinfrais-ch'e'ns refetscha.

I til respuondet la prudainta Penelopeia:
Uossa teis let es bel e pront, be cur cha giavüschant,

Ouramâ cha'ls dieus permettettan infin cha tü tuornast
In ta chasa stupenda, sül prüvi da teis patrimoni.
Siond ch'ün dieu però, meis char, da quai at algorda,
Di eir a mai dals cumbats! Eu pens ch'eir eu ünsacura
Stopcha gnir a dudir; il meglider saraja dalunga.

I till'ha respus l'indschignaivel e furber Odisseus:
Povra muglier, perche am giavüschast ch'eu quai at quinta?
Bain, schi at vögliä quintar e nügliä zoppantar via.
Tscherta, da quai teis cour dalet nu varâ; neir eu svessa
Nun ha dalet. Perquai cha a mai il vidaint am cumonda
D'ir danöv pel muond, aint in man il rembel glischüras,
Fin ch'eu riva infin pro glied chi'l mar nu cugnuoscha,
Chi nu mangia spaisa cun sal insalad'o cundida,
Chi nu cugnuoscha neir las barchas culs bels picals cotschens,
Neir ils rembels glischüras, neir las alas da barchas chi filan.
Fich exact m'ha'l tuot indichà, ch'in errur eu nu giaja.
Sch'ün viandant ch'eu inscuntr a l'ester ün di üsanua,
Disch ch'eu port'üna pala sün mia giagliarda güvella,
Lura dessa francar illa terra il rembel glischüras
Ed offrir olocausts a Poseidon, il mar chi guverna,
Ün bümatsch ed ün tor ed ün curaschus püerch sulvadi;
Lura tuornar a chà e far là sonchas offertas
Als dieus immortals, als avdants d'las vastezzas süsura,
Indavorouda a tuots. Ün di gnarà'la be scuzza,
Bricha our dal mar, la mort; lomin pigliarà'la
Mai chi sun scholt dad ota età, cur ch'intuorn tuot ils pövels
Sun furtünats e cuntaints. Uschè fuo la profezia.

Lura al respuondet la prudainta Penelopeia:
Bain, scha'ls dieus t'destinettan età furtünad'ed allegra,
Lura sperain cha tü glivrast cuntaint eir tuot tias painas.

Güst uschè radschunaivan els duos e trattaivan insembel.
Euricleia ed Eurinomé rasaivan e traivan
Pons fich loms pel let, pro la glüm da cleras fuschellas.
Ed aviond pardert la cuntscha choda in prescha,
Schi la vegliett'as retret a posar in sia chombretta.
Eurinomé però condüet al rai e sa duonna
Pro la cuntscha parderta, portond la fuschella glüschainta;
Cur ch'els staivan sül glim, svanit'la. Lura muntet'na
Tuot allegers lur let, consacrà als buorfs d'amur vierschla.

Mo Telemah, cun el eir il buolch e'l purcher, reposaivan
Da la trais-cha allegra, i reposaivan las duonnas;
E's mettèn al pos aint ils giodens s-chürs dal palazi.

Els, aviond gustà da la plaina amur las delizchas,
Eiran lönch sdruagliats, s'allegrond lur cour cun s'ategner.
Prüma quintet la duonna, quant ch'ell'in quels ons in sa chasa
Da la rotscha umbrasa patit da quels schnöbels tuschanders,
Co ch'ell'haja mazzà per els ils bouvs e la bescha,
Gronds mantuns, e co cha cul vin fettan flandra e faira.
Lura quintet l'eroe che painas, flagels ch'el ad otra
Gliud infliget, e quant cha'l destin infliget ad el svesa.
Be fatschögn la räina tadlaiva; ingüna sönina
Nu squitschaiva seis ögls, avant ch'el glivrà vess l'istorgia.

El quintet dals Kikons, d'la vendschur, e co ch'el ilura
Saja sbarchà pro'ls mals Lithofags cun lur rivas früttaivlas.
Che cha'l Kiclop haja fat; indavorouda magliet quel
Da seis amis, infin ch'el pigliet per els la vendetta.
Co cha Aiolos l'haja furni, ch'el possa tuornar salv a chasa.
Stat è'l ün bun albergiader; ma l'ura nun eir'amo quia
Dal retuorn a chà, surprais da naira strasora,
Gnit el büttà plürond a travers il mar cregn da vita.
Co ch'el haja scuvert Telephil e'ls Lastrigoners;
Là haja'l pers sas barchas e tuot seis amis in corazzas.
el sulet es schmütschi da la mort in barcha nairainta.
Eir da Kirke quintet el, d'ingians e puschuns da la mostra,
E co ch'el es entrà in l'avdanza cutitscha da l'Aides
Per eruir da l'orma dal vegl Teiresias da Theben,
In la barcha a rembels, e vis haja'l là seis parsnavels;
Schi, eu n'ha vis a ma mamma chi'm parturit e'm det vita.
Co ch'el haja dudi il chant da las chöntschas Sirenas,
Lur'ha'l vis la spelma erranta, la gritta Charibdis
E la Skilla, qua sainza don e disfatta nu passast.
Co cha'ls cumpogns, quists nars, ils bouvs dad Elios mazzettan;
E co cha Zeus chi srantuna in tschêl in sa gritta sa barcha
Schmers ha culla sajetta, sfuondrats sun tuot seis parsnavels,
E sulischem sulet schmütschit al destin e'l schnuizi.
Co ch'el lura rivet ad Ogyia pro la nimfa Kalipso
Chi til tratgnet fich lönch in sia grotta spelmusa
e til greaiva sco hom: offrind ad el spaisa e dschaiva
Ch'el la mort nu vezzess, mo giodess giuventüna eterna;

Mo tantüna commover seis cour fidel nu pudet'la.
Co ch'el infin rivet pro'ls Phaiacs, davo prunas da privels.
Quels til fettan onuors e sco ad ün dieu til uondrettan
E'l tramettèn culla barcha a chà sün si'insla prüvada
Cun regals in arom ed or e büschmainta custaivla.
Fond quists ultims plets, l'assaglit quella chazra sönina
Chi solva tuot lomin, disfond eir la stainta da l'orma.

Mo alch nouv stübget oura la scorta Pallas Athene:
Cur ch'ell'avet l'impreschiun cha Odisseus haja finalmaing
Sia orma sazia d'amur e da sön profuonda,
Cloma da l'Ozean ella l'Alba cun dainta rösainta,
Ch'ella sclera il s-chür; cha l'indschignaivel Odisseus
Saglia sü da seis let e disch cun sia consorta:

Duonna, nus vain gustà patimaints in buna masüra,
Nus tuots duos pelvair: siond tant per mai tü cridettast,
E cha Zeus, il Cronid, e'ls oters dieus da ma patria
Han provà da'm zavràr in tuot ils möds e manieras.
Uossa, aviond festagià nus la not da l'amur vantüraivla,
Guarda tü per meis bains chi am sun vanzats i'l palazi;
Mo ils bouvs e la bescha chi m'han consümà ils tuschanders
Am rendaran ils Achaiers, il rest quel butinaraja
D'esters pövels, infin cha'ls serratschs sun plainischems.
Uossa vegna oura, a ver'a Laertes, il bun bap,
Coura sül pajais; quant cha quel ma sort cumplandschaiva!
Duonna, a tai eu cumond – eu sa tü est radschunaivla:
Cur cha'l sulai va sü, giarà dalunga la tuna
Tras cità dals tuschanders ch'eu n'ha mazzà in ma chasa:
Munta perquai in terrazza e sezza là cullas duonnas,
Nu t'impachar tü d'ingün, nu dar tröv ad ingün, nu discuorrer!

Quist es stat seis discuors. El tret aint sa glüschaint'armadüra
A Telemah sdasdet el, al buolch e'l purcher chi durmivan
E'ls det il cumond da s'armar dad armas da guerra.
Quels obedittan dalunga, trettan aint l'armadüra metalla,
Lur'avritn'il portal e partittan, guidats dad Odisseus.
Già la glüm scleriva la terra. Mo Pallas Athene
Svelt ils manet our d'cità, plajats in spessa tschierina.